

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

De voorzitter van Commissie Bestuur

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

BSD/2016.265 – RIS 292850

Doorkiesnummer

14070

E-mailadres

Aantal bijlagen

Datum

18 maart 2016

Onderwerp

Verslaglegging oriënterende reis India

Geachte voorzitter,

Van 21 tot en met 29 januari 2016 heb ik met een kleine delegatie van vijf personen, een bezoek gebracht aan India. Tijdens deze reis heb ik in totaal 24 afspraken gehad en met meer dan 50 personen inhoudelijk gesproken.

Het business profiel van de gemeente Den Haag en de hoge concentratie van Indiase diaspora bieden kansen voor nauwe samenwerking in verschillende sectoren met India. Onze ambities is om de relationele banden met India verder uit te breiden en te verdiepen. Dit bezoek is onderdeel van een serie bezoeken en had een oriënterend karakter. Doel was om vast te stellen welke thema's en welke vormen van samenwerking voor beide partijen kansen bieden en relevant zijn. Vooraf waren de volgende focus thema's geïdentificeerd voor mogelijke samenwerking met India:

- Toerisme. Als belangrijke sector voor werkgelegenheid in Den Haag is het belangrijk om de stad adequaat te promoten. De opkomende Indiase middenklasse gaat steeds meer internationaal reizen, inzicht in de specifieke behoeften van de Indiase reiziger stelt Den Haag in staat additionele bezoekers aan te trekken.
- Start-ups. Succesvolle startende bedrijven met positieve impact op samenleving of wereldproblematiek zijn aantrekkelijk voor Den Haag (impact city). De huidige economische ontwikkelingen in India resulteren in een hoge mate van innovatieve start-ups, waarbij veel van hen zich concentreren op maatschappelijke thema's. Beter inzicht op de behoeften van Indiase start-ups
- Zorg-innovatie. Met name op gebied van ouderen- en thuiszorg is innovatie relevant voor verbetering van zorgkwaliteit en kostenreductie. India staat bekend voor zijn innovatieve en prijs competitieve gezondheidszorg, mogelijk bestaat er toepasbaarheid van bepaalde Indiase zorginnovatie in Den Haag of is er ruimte voor gezamenlijke innovatie ontwikkeling. Ten aanzien van eventuele internationale expansie, geeft de gemeente de mogelijkheid om een betere propositie te ontwikkelen om dergelijke partijen naar de stad toe te trekken.

Inlichtingen bij
KMT Duys

- Ontwikkelen duurzame relaties. Het is voor gemeente Den Haag belangrijk dat er formele relaties worden opgebouwd binnen het publieke en private terrein in India. Zodoende zijn er gericht afspraken geïnitieerd op centraal, deelstaat en gemeentelijk overheidsniveau. Daarnaast is er actieve interactie geweest met institutionele instellingen zoals kamer van koophandel, incubators en investeerders; het Nederlandse overheidsnetwerk (ambassade, consulaat en businesskantoren) en een aantal private partijen met een Indo-Dutch karakter.

Het bezoek aan India heeft verschillende concrete afspraken opgeleverd:

Ik heb de oprichtster van de Social Cops uitgenodigd om naar Den Haag te komen. De Social Cops zijn actief in Delhi en maken problemen zoals gezondheid, armoede en bevolkingsopbouw zichtbaar aan de hand van cijfers. Samen met de social cops gaan we onderzoeken hoe je eenzaamheid middels innovatieve technieken vroegtijdig kunt opsporen en tegengaan.

De Nederlandse ambassade in New Delhi bood ons een inspirerende lunch aan met Indiase vernieuwers in de zorg. Ik heb het aanbod gedaan een tegenbezoek aan Den Haag te organiseren, waarbij wij onze Indiase partners kennis laten maken met wat er in Den Haag momenteel gaande is aan vernieuwingen in de zorg.

Wij spraken met de directeur van een onlangs door de regering-Modi opgerichte divisie van het Indiase ministerie van buitenlandse zaken, die zich geheel en al gaat toeleggen op het stimuleren van bedrijvigheid tussen India en andere landen. De directeur gaat ons een aantal concrete voorstellen doen voor samenwerking op de thema's waarop we ons deze week richten: start-ups, toerisme en zorg.

In Pune brachten wij een bezoek aan Decos India. Decos is in India gestart als bedrijf voor outsourcing. Inmiddels is het uitgegroeid tot een competitief bedrijf in Nederland (Noordwijk) door gebruik te maken van de technologie die in India is ontwikkeld. Een van hun producten is de fixie, een app waarmee mensen meldingen over gebreken in de openbare ruimte kunnen doorgeven aan de gemeente. We hebben afgesproken dat we samen een 'hackaton' over zorginnovatie gaan ontwikkelen. Decos brengt ons in contact met start-ups die innovaties op het gebied van thuis- en ouderenzorg ontwikkelen.

We konden binnen de kantoorfaciliteiten van Decos twee vertegenwoordigers van reisorganisatie Thomas Cook ontvangen; zij waren specifiek voor onze afspraak uit Mumbai gekomen. Ze gaven een uitgebreid inzicht in de huidige trends, ontwikkelingen en wensen van de Indiase internationale reiziger. Vooral de enorme jaarlijkse groei van de verschillende internationale reizigerssegmenten, allen meer dan 30%, zijn indrukwekkend en bieden kansen voor additionele bezoekers aan Den Haag.

Verder bezochten wij de Maharashtra Chamber of Commerce, Industry and Agriculture (MCCIA), waar wij de 'Commissioner of Municipality of Pune' en de Director General van MCCIA troffen. Beide heren gaven een goede introductie omtrent de Pune regio, de belangrijke sectoren, internationale samenwerkingsthema's en de ontwikkelingen rondom SMART-cities. De Chamber of Commerce telt 3000 leden de Men heeft toegezegd ons te faciliteren bij de verdere samenwerking met Indiase bedrijven in Pune.

In Bangalore hadden we een ontmoeting met de bestuurders van het Unitus Seed Fund. Dit is een investeringsfonds met vestigingen in Bangalore en Seattle, dat start-ups helpt om met hun innovatie het grote publiek te bereiken. Zij doen dit via het zogenoemde 'seed-funding' waarbij een start-up de kans krijgt om een prototype te ontwikkelen en daarmee nieuwe investeerders aan te trekken. In totaal beheert Unitus Seed Fund een portefeuille van 23 miljoen dollar. Het fonds is geïnteresseerd in samenwerking met Den Haag. De mogelijkheden hiervoor gaan wij verder verkennen.

Ook op overheidsniveau hebben we in Bangalore goede afspraken kunnen maken. Wij gaan samen met het bestuur van Bangalore een Memorandum of Understanding (MoU) uitwerken waarin we afspraken maken over samenwerking op het gebied van zorginnovaties en van start-ups.

Met Principal Secretary Manjulavan de Indiase deelstaat Karnataka stellen wij een Memorandum of Understanding (MoU) op over thema's als ouderenzorg, start-up beleid en genetica. In de komende periode zal de precieze inhoud van de MoU uitgewerkt worden, waarbij de doelstelling is om later dit jaar ondertekening te laten plaats vinden.

Met Unitus Seed Fund bespreken we de enorme potentie van de zogenoemde 'bottom of the pyramide'. Waar het merendeel van de huidige investeringspartijen zich richten op de stedelijke middenklasse van India, focust Unitus Seed Fund juist op de rurale bevolking. Veelal is de sociale impact van de investeringen van deze investeerderspartij automatisch groter. Zij zijn onder de indruk van het Impact City initiatief van Den Haag en willen graag onderzoeken hoe zij er mogelijk aan gelieerd worden.

Tot slot ontmoeten we de oprichter van Next Big What, een online platform voor start-ups. Deze Indiase partij is internationaal georiënteerd en ontvangt tussen de 3 tot 3,5 miljoen online bezoeker per maand, waarbij ze regelmatig bezoek krijgen uit 52 verschillende landen.

Doelstelling is om start-ups te helpen door een kennisplatform te bieden, daarnaast dient het als ontmoetingsplaats tussen start-up en mogelijke investeerder of partners.

Het wordt duidelijk dat adequate positionering belangrijk is voor het aantrekken van start-ups naar een bepaalde regio, het gesprek geeft veel inzichten over hoe Den Haag dit zou kunnen doen.

Naar aanleiding van dit bezoek aan India heb ik opdracht gegeven tot het opstellen van een strategie/visie document voor de toekomstige samenwerking met India. Aan de hand van deze visie zullen verschillende activiteiten ontwikkeld worden, zoals specifieke evenementen omtrent start-ups en zorg innovatie en formele vastlegging van samenwerking met Indiase overheidspartijen.

Kosten

De kosten voor deze reis worden gedragen door de gemeente Den Haag en bedragen € 12.292,27,-.

Daarvan zijn € 2493,- bestuurlijke kosten en de kosten voor de 4 (ambtelijke) delegatieleden bedragen € 9799,27. De kosten komen ten laste van DSO/economie

Met vriendelijke groet,

Karsten Klein

Wethouder Economie, Zorg en Havens